

**К.х.н. Петрушина Г.О., студенти гр. Е-18 Жизнєвська В.О., Карпенко В.А.,
Моренко І.В., Степанова О.В., Шевченко А.О.**

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Вплив рН на електрохімічне визначення гідрохінону

Людині, як і всьому живому, для здорового існування необхідна вода високої якості. Водне середовище забруднюється людиною внаслідок діяльності промислових підприємств, комунальних господарств, будівельних і транспортних служб, сучасного сільського господарства, що інтенсивно використовує добрива та засоби захисту рослин. Феноли є одним з найбільш поширених забруднень, що надходять у поверхневі води зі стоками підприємств нафтопереробної, сланцепереробної, лісохімічної, коксохімічної, анілінофарбної промисловості, у результаті лісосплаву, а також зі стоками гідролісної промисловості (переробка нехарчової рослинної сировини целюлозно-паперової і частково текстильної промисловості). У стічних водах промислових підприємств вміст фенолів може перевершувати 5-10 г/л при досить різноманітних поєднаннях, при тому, що гранично допустима концентрація більшості фенолів у воді 1 мкг/л, для гідрохінону – 0,2 мг/л. Особливо великі концентрації фенолу в стоках коксохімічних заводів – до 20 г/л, а сучасний коксохімічний завод скидає на добу в водойми до 4-10 т фенолу.

На даний час вимоги, що висуваються природоохоронним законодавством до якості очищених стічних вод, що скидаються у водойми, є достатньо високими. Скидання фенольних вод у водойми і водотоки різко погіршує їх загальний санітарний стан, впливаючи на живі організми не тільки своєю токсичністю, а й значною зміною режиму біогенних елементів і розчинених газів (кисню, вуглекислого газу). Вода водойми набуває забарвлення, специфічний запах карболки, покривається плівкою, що заважає природному перебігу біологічних процесів у водоймі. При концентраціях 75 мг/л фенол гальмує процеси біологічного очищення, при концентрації 0,01-0,1 мг/л у м'ясі риб з'являється неприємний присмак. Феноли у водах можуть вступати у реакції конденсації і полімеризації, утворюючи складні

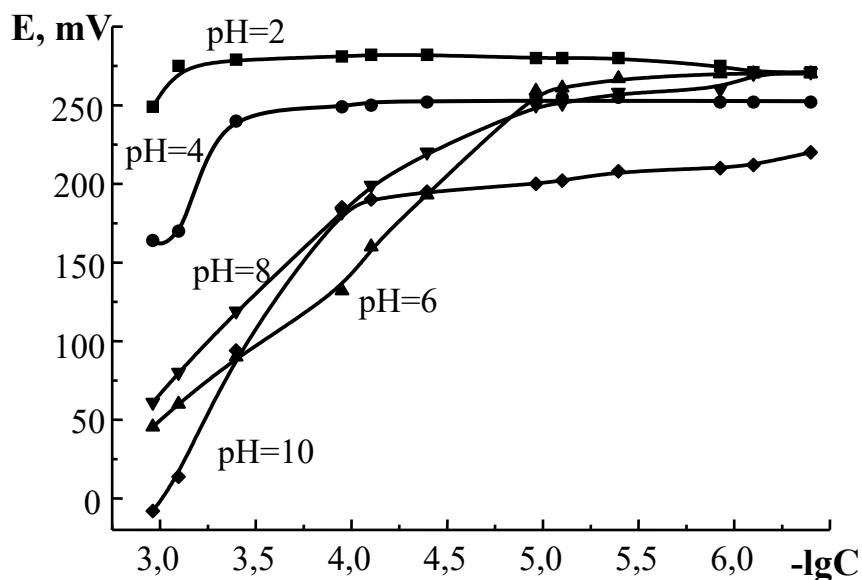
гумусоподібні і інші досить стійкі сполуки. У результаті хлорування води, що містить феноли, для господарсько-питного постачання населенню утворюються стійкі сполуки хлорфенолів, найменші сліди яких (0,1 мкг/л) надають воді характерний присмак і запах.

Процес самоочищення водою від фенолу протікає відносно повільно і його сліди можуть переноситись течією річки на великі відстані, тому перед скиданням фенолвмісних стоків у річки їх піддають достатньому очищенню.

Для визначення гідрохінону у природних водах нами запропонований електрод на основі графіту та композиційного матеріалу, що складається з поліуретану (полімерна матриця), графітового порошку (для підвищення електропровідності матеріалу) та 18-молібдодифосфату як реагенту.

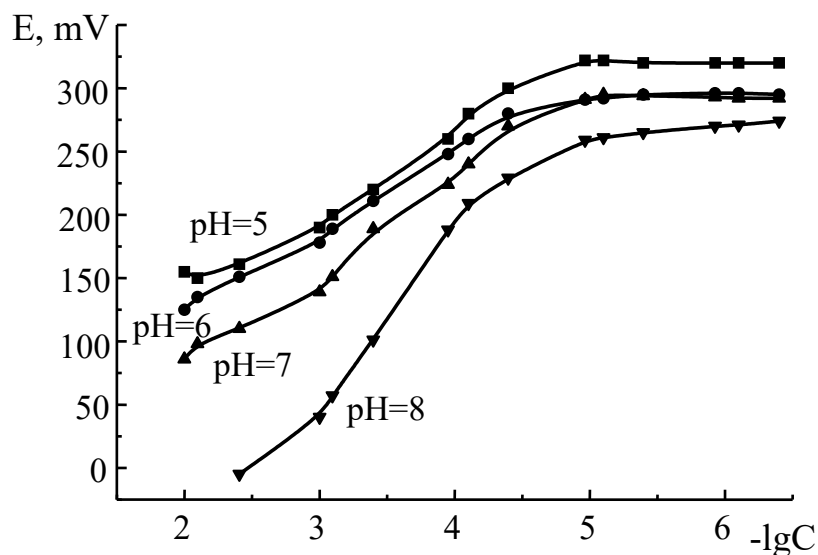
У водних розчинах феноли можуть перебувати у вигляді фенолятів, фенолят-іонів і вільних фенолів в залежності від рН середовища, що впливає на їх реакційну здатність. Тому важливим є контроль кислотності розчину при визначенні фенолу та його гомологів.

Досліджена залежність різниці потенціалів від концентрації гідрохінону при різних рН розчину (рис. 1).

Рис. 1. Залежність різниці потенціалів від від'ємного десяткового логарифму концентрації гідрокінону при рН 2, 4, 6, 8 і 10

Як видно з рис. 1., найбільший інтервал визначуваних концентрацій мають залежності при рН 6 і 8. Для виявлення найбільш точного значення рН повторили дослід в інтервалі рН від 5 до 8 (рис. 2).

Рис. 2. Залежність різниці потенціалів від від'ємного десяткового логарифму концентрації гідрокінону при рН 5, 6, 7 і 8

Як видно з рис. 2, при рН від 5 до 7 графіки характеризуються найкращими параметрами (табл. 1).

Таблиця 1.

Параметри градувальних графіків ($y = a + bx$) електрохімічного визначення гідрокінону при різних рН

рН	5	6	7
a	-44±9	-125±18	-4±6
b	78±2	89±5	64±2
r ²	0,998	0,994	0,997

Таким чином, для електрохімічного визначення гідрокінону з використанням запропонованого електроду необхідно створювати рН розчину в інтервалі від 5 до 7.